การวิเคราะห์ศักยภาพของการผลิตไก่ประดู่หางดำ

Potential Analysis of Pradu Hang Dam Chicken Production

ลำพล ศรีดอนชัย[1] และ ศศิเพ็ญ พวงสายใจ[2]

Lamphon Sridonchai[1] and Sasipen Phuangsaichai[2]

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ศักยภาพของการผลิตไก่ประดู่หางดำ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงศักยภาพการผลิต การตลาด และผลตอบแทนของการผลิตไก่ประดู่หางดำ ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และเพชรบุรี การศึกษาเป็นการเปรียบเทียบการเลี้ยง 2 รูปแบบ คือ รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ และรูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ ในปี พ.ศ. 2558-2559 โดยได้ข้อมูลจากเกษตรกรรูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ จำนวน 118 ราย และรูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ จำนวน 23 ราย

รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ ด้านการผลิต เกษตรกรมีการซื้อพ่อพันธุ์แม่พันธุ์จากกรมปศุสัตว์ และฟาร์มเครือข่าย โดยซื้อพ่อพันธุ์เฉลี่ย 3 ตัว และแม่พันธุ์เฉลี่ย 23 ตัว สามารถผลิตลูกไก่ได้เฉลี่ย 368 ตัวต่อรุ่นต่อราย โรงเรือนมีพื้นที่เฉลี่ย 55.70 ตารางเมตร มีพื้นที่เลี้ยงปล่อยเฉลี่ย 685.10 ตารางเมตร มีการใช้แรงงานครัวเรือนในการดูแลเฉลี่ย 1 คน สำหรับอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ ประกอบด้วย อาหารสำเร็จรูปผสมกับพืชอาหารหยาบที่หาได้ในท้องถิ่น มีการให้วัคซีนป้องกันโรคตามระยะเวลาที่กรมปศุสัตว์กำหนด เกษตรกรสามารถผลิตไก่ขุนโดยเฉลี่ย 321 ตัวต่อรุ่น ใช้เวลาในการเลี้ยงเฉลี่ย 106 วันต่อรุ่น ในหนึ่งปีจะมีการเลี้ยง 3 รุ่น ประมาณการไก่ขุน 963 ตัวต่อปี มีต้นทุนการผลิตรวม 18,422 บาทต่อรุ่น หรือต้นทุนเฉลี่ย 57.39 บาทต่อตัว ด้านการตลาด เกษตรกรจะนำไปจำหน่ายได้ 3 ช่องทาง ได้แก่ (1) จำหน่ายเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 7.48 (2) จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในรูปแบบไก่มีชีวิต คิดเป็นร้อยละ 40.81 (3) แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่าย ได้แก่ ไก่ชำแหละ และทำเป็นไส้กรอก คิดเป็นร้อยละ 51.71 มีรายรับที่ได้จากการจำหน่ายไก่ขุนทั้งหมด 56,544 บาทต่อรุ่น หรือรายรับเฉลี่ย 176.15 บาทต่อตัว ทำให้เกิดกำไรสุทธิ 38,121 บาทต่อรุ่น หรือกำไรเฉลี่ย 118.76 บาทต่อตัว มีผลตอบแทน B/C ratio เท่ากับ 3.07

รูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ ด้านการผลิต เกษตรกรมีการซื้อลูกไก่ทั้งหมดมาจากฟาร์มเครือข่าย เพื่อมาผลิตเป็นไก่ขุนเฉลี่ย 1,156 ตัวต่อรุ่น มีพื้นที่โรงเรือนเฉลี่ย 124.28 ตารางเมตร พื้นที่ปล่อยเฉลี่ย 217.50 ตารางเมตร มีการใช้แรงงานครัวเรือนในการดูแลเฉลี่ย 2 คน อาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ ประกอบด้วย อาหารสำเร็จรูป และมีการใช้หญ้าเนเปียร์ เพื่อลดพฤติกรรมที่ก้าวร้าว การจิกตีกัน มีการให้วัคซีนป้องกันโรคตามระยะเวลาที่กรมปศุสัตว์กำหนด เกษตรกรสามารถผลิตไก่ขุนโดยเฉลี่ย 1,101 ตัวต่อรุ่น ใช้เวลาในการเลี้ยงเฉลี่ย 87 วันต่อรุ่น ในหนึ่งปีจะมีการเลี้ยง 3 รุ่น ประมาณการไก่ขุน 3,303 ตัวต่อปี มีต้นทุนการผลิตรวม 95,463 บาทต่อรุ่น หรือต้นทุนเฉลี่ย 86.71 บาทต่อตัว ด้านการตลาด เกษตรกรจะนำไปจำหน่าย โดยมี

การตลาด 2 ช่องทาง ได้แก่ (1) จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในรูปแบบไก่มีชีวิต คิดเป็นร้อยละ 84.10 (2) แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่าย ได้แก่ ไก่ชำแหละ และทำเป็นไส้กรอก คิดเป็นร้อยละ 15.90 มีรายรับจากการจำหน่ายไก่ขุนทั้งหมด 161,149 บาทต่อรุ่น หรือมีรายรับเฉลี่ย 146.37 บาทต่อตัว ทำให้เกิดกำไรสุทธิ 65,685.56 บาทต่อรุ่น หรือมีกำไรเฉลี่ย 59.66 บาทต่อตัว มีผลตอบแทน B/C ratio เท่ากับ 1.69

จากการเปรียบเทียบการเลี้ยงทั้ง 2 รูปแบบ พบว่า การเลี้ยงรูปแบบปล่อยธรรมชาติมีผลกำไรมากกว่ารูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ เนื่องจาก มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า และมีรายรับจากการจำหน่ายสูงกว่า ดังนั้น ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกษตรกรมีการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำในรูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ โดยนำองค์ความรู้ในด้านการผลิต และการตลาดเข้าไปส่งเสริมให้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : ไก่ประดู่หางดำ, การผลิต, ศักยภาพการตลาด ต้นทุนและผลตอบแทน

ABSTRACT

The objective of this study entitle potential analysis of pradu hang dam chicken production was to study the potential of production, marketing and the return from the production of Pradu Hang Dam chicken. The data used in this study was from the research project of Management system of creating an occupation from the rearing of pradu hang dam chicken for small-scale farmers, which has Assoc. Prof. Dr. Siriporn Kiratikrankuls from the Faculty of Economics, Maejo University as the head of the project. The data were obtained from the use of questionnaire and interview from farmers in 8 provinces, which includes, Chiang Mai, Chiang Rai, Lamphun, Lampang, Phrae, Nan, Mae Hong Son and Phetchaburi. The study compares 2 groups of farmers; free range group and commercial group during the year 2015-2016. The data were collected from 118 farmers of free ranges and 23 farmers of commercial group.

The production aspect of free ranges group shows that farmers buy their breeders from Department of Livestock and other Network farms with an average of 3 male breeders and 23 female breeders, which can in all produce an average of 368 chickens per lot. The average chicken house was 55.70 square meters, and average rearing areas of 685.10 square meters. There was an average of 1 person per household in terms of labors used in rearing the chickens. Feeding were included both local and readymade feed. Vaccines were given according to the time determined by the Department of Livestock Development. The farmers were able to produce 321 chickens per lot. The average time for rearing was 106 days per lot which 963 chickens were reared per year. The total production cost of 18,422.55 baht per lot or average cost of 57.39 baht per one chicken. In term of marketing,

the farmers sold their chickens in three channels which were (1) as breeders 7.48 percent (2) sold to middlemen in the form of live chicken 40.81 percent, and (3) process and sell as a finished product such as; butchered the chickens and use it in the production process of sausage 51.71 percent. A total revenue from the selling of the chicken was 56,544 baht per lot or an average of 176.1 baht per one chicken. Resulting in net profit of 38,121 per lot or an average profit of 118.76 baht per one chicken with a B/C ratio of 3.07.

The production aspect of commercial group showed that the farmers bought all their chicken breeds from both farm and other networks, in order to produce 1, 156 chickens per lot. The average chicken house was 124.28 square meters, and average rearing areas 217.50 square meters. There was an average of 2 people per household in terms of labors used in rearing the chickens. Feeding were included ready-made feed and the use of Napier grass in order to help reduce aggressive behavior of fighting each other. Vaccines were given according to the time determined by the Department of Livestock Development. The farmers were able to produce 1,101 chickens per lot. The average time for rearing was 87 days per lot which 3,303 chickens were reared per year. The total production cost of 95,463.44 baht per lot or average cost of 86.71 baht per chicken. In term of marketing, the farmers sold their chickens in two channels which were none (1) sell to middlemen in the form of live chicken at 84.10 percent, and (2) process and sell as a finished product such as; butchered the chickens and use it in the production process of sausage at 15.90 percent. The total revenue was 161,149 baht per lot or an average of 146.37 baht per one chicken. Resulting in net profit of 65,685 baht per lot or an average profit of 59 baht per one chicken with a B/C ratio of 1.69.

The comparison of both rearing methods showed that, free range rearing method was more profitable than the commercial rearing method, because of lower production costs and higher sales revenue. Therefore, government sectors should encourage farmers to raise

Pradu Hang Dam chicken in by giving them production and marketing based knowledge in order to develop the potential farming of Pradu Hang Dam chicken to be sustainable.

Key word : Pradu Hang Dam Chicken, Production, Potential Marketing, cost and return from the production

ที่มา และความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญในการผลิตอาหาร เพื่อตอบสนองความต้องการบริโภคของประชากรโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตสินค้าปศุสัตว์ เนื่องจากประเทศไทยมีทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้ออำนวยต่อการผลิต ไม่ว่าจะเป็นที่ดินปลูกพืชอาหารสัตว์ แหล่งน้ำ และสภาพภูมิอากาศ ในปี 2554 ประเทศไทยสามารถผลิตไก่เนื้อ จำนวน 994,320 ตัว หรือ 1,362,998 ตัน และเพิ่มขึ้นทุกปี จนในปี 2558 สามารถผลิตไก่เนื้อ จำนวน 1,310,580 ตัว หรือ 1,796,515 ตัน ซึ่งผลผลิตบางส่วนส่งออกเป็นเนื้อไก่แช่เย็น แช่แข็ง และเนื้อไก่แปรรูป ในปี 2557-2558 ประเทศไทยสามารถส่งออกไก่สดแช่แข็งเพิ่มขึ้น จำนวน 253,226 ตันต่อปี หรือคิดเป็นมูลค่า 21,009 ล้านบาท และไก่แปรรูป จำนวน 446,016 ตันต่อปี หรือคิดเป็นมูลค่า 66,859 ล้านบาท (กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์,2558)

มูลค่าของการผลิต และส่งออกเนื้อไก่ และผลิตภัณฑ์แปรรูปจากไก่ สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยจำนวนมาก หากระบบการผลิตไก่ และผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยไม่ถูกบริษัทขนาดใหญ่ผูกขาดทั้งการผลิต และการตลาด บังคับให้ผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ ซึ่งเห็นได้ว่าทางเลือกในการผลิตไก่เนื้อที่ดำเนินการเลี้ยงโดยเกษตรกรรายย่อยอย่างอิสระ และสามารถสร้างอาชีพได้จะมีเพียงไก่พื้นเมืองเท่านั้น

ไก่พื้นเมืองอยู่คู่กับคนไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจากคุณสมบัติที่ดีของไก่พื้นเมือง คือ เลี้ยงง่าย โตไว มีความต้านทานต่อโรค และพยาธิ สามารถทนต่อความแร้นแค้นของชนบท และสามารถผสมพันธุ์ ฟักไข่ได้เองตามธรรมชาติ นอกจากนี้เนื้อยังมีรสชาติอร่อย ซึ่งจะเห็นได้ว่าไก่พื้นมีประโยชน์ต่อคนไทยทั้งในด้านความมั่นคงทางด้านอาหาร และสร้างรายได้เสริมให้แก่ครอบครัว ทำให้มีปริมาณการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปี 2558 ประเทศไทยมีไก่พื้นเมือง จำนวน 72,412,366 ตัว และมีเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง จำนวน 2,359,645 ราย (กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ ศูนย์เทศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์, 2558)

ปัจจุบันผู้บริโภคมีความสนใจ และต้องการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งไก่พื้นเมืองเป็นตัวเลือกหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคกลุ่มดังกล่าวได้ จากข้อมูลของสำนักงานเศรษฐกิจเกษตร พบว่า ประเทศไทยมีความต้องการบริโภคไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากปี 2556 บริโภคเพียง จำนวน 67,646,437 ตัว เพิ่มขึ้นเป็น 70,134,093 ตัว ในปี 2558 จะเห็นได้ว่าในระยะเวลา 2 ปี มีการบริโภคไก่พื้นเมืองมากถึง 2.5 ล้านตัว (สำนักงานเศรษฐกิจเกษตร, 2558)

ไก่พื้นเมืองของไทยได้รับการพัฒนาสายพันธุ์ให้เป็นไก่พื้นเมืองพันธุ์แท้ ที่มีคุณสมบัติโตไวให้ไข่ดก (กรมปศุสัตว์,2558) โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ร่วมกับกรมปศุสัตว์ได้ทำการวิจัย เพื่อปรับปรุงพันธุ์ไก่พื้นเมืองของประเทศไทยให้เป็นไก่พื้นเมืองประจำถิ่นจำนวน 4 สายพันธุ์ ได้แก่ ไก่เหลืองหางขาว ไก่ประดู่หางดำ ไก่แดง และไก่ชี ส่งเสริมให้เกิดการกระจายการเลี้ยงไปยัง 4 ภาคของประเทศ ตามนโยบายของรัฐบาล โดยไก่ประดู่หางดำได้ส่งเสริมการเลี้ยงแก่เกษตรกรในภาคเหนือ ไก่เหลืองหางขาว ภาคกลาง ไก่ชี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และไก่แดง ภาคใต้ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ,2550)

โดยในภาคเหนือรัฐบาลได้ส่งเสริมให้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ เนื่องจากพันธุกรรมทนต่อสภาพแวดล้อมทางภาคเหนือ และสามารถเลี้ยงร่วมกับการทำเกษตรอื่น เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น นอกจากนี้ไก่ประดู่หางดำยังมีคุณลักษณะภายนอกที่เป็นเอกลักษณ์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคทางภาคเหนือ คือ ขนดำ หน้าดำ และแข้งดำ คุณภาพเนื้อของไก่ประดู่หางดำมีรสชาติดี ไขมันต่ำ เป็นทางเลือกในการสร้างอาชีพแก่เกษตรกรรายย่อย

โดยโครงการ “การบริหารจัดการระบบการสร้างอาชีพการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำสำหรับเกษตรกรรายย่อย” ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเป็นอาชีพ โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมกว่า 200 ราย ในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน แพร่ น่าน ลำปาง แม่ฮ่องสอน และเพชรบุรี โดยเสนอทางเลือกในการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำให้แก่เกษตรกรรายย่อยด้วยระบบการผลิต 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) รูปแบบการเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ เป็นการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์เพื่อผลิตลูกไก่ และให้แม่ไก่ฟักเองแล้วจึงนำลูกไก่ที่ได้ผลิตเป็นไก่ขุนจำหน่าย โดยเลี้ยงปล่อยอิสระ คือ มีพื้นที่ปล่อยให้ได้แสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ 2) รูปแบบการเลี้ยงไก่ขุนเชิงพาณิชย์ เป็นการซื้อลูกไก่รุ่นเดียวกันนำมาเลี้ยงขุนภายในโรงเรือนกึ่งปิด และขายออกพร้อมๆ กันเป็นรุ่น และ 3) รูปแบบการผลิตลูกไก่โดยใช้เทคโนโลยีตู้ฟักเป็นการเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ในโรงเรือนเพื่อผลิตไข่ไก่ แล้วนำไข่ไก่ที่ได้ไปฟักโดยใช้ตู้ฟักไข่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตลูกไก่ จากนั้นจะนำผลผลิตลูกไก่ที่ได้ไปขาย

ซึ่งโครงการฯ ได้นำองค์ความรู้ในการผลิตตั้งแต่การจัดการพันธุ์ การจัดการฟาร์มที่ถูกต้องตามมาตรฐานกรมปศุสัตว์ การจัดการอาหารโดยใช้พืชอาหารในท้องถิ่นเป็นหลัก การใช้วัคซีนป้องกันโรค เพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพ เกิดการบริหารจัดการด้านการผลิตอย่างเป็นระบบ เกษตรกรสามารการจัดการด้านต้นทุนการผลิต การควบคุมปริมาณ และคุณภาพผลผลิต และสามารถดำรงสายพันธุ์พื้นเมืองแท้ เกิดการขยายฝูงไก่พื้นเมืองประดู่หางดำในชุมชน เกิดความยั่งยืน และพึ่งพาตนเองที่แท้จริง (ศิริพร กิรติการกุล,2558)

แม้การพัฒนาจะมีผลสำเร็จด้านการผลิตอย่างเป็นระบบ ผลผลิตที่มีคุณภาพ แต่การพัฒนาเพื่อให้เกิดความยั่งยืน คือ เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ศักยภาพของผู้เลี้ยงในด้านการผลิต และการตลาด เพื่อให้เกิดศักยภาพของการจัดการที่เป็นรูปธรรม เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพของการผลิตไก่ประดู่หางดำของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำในภาคเหนือ เพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมผู้ผลิตรายเดิม และเป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจของเกษตรกรรายใหม่ที่จะเข้ามาเลี้ยงไก่ประดู่หางดำต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการผลิต และการตลาดของไก่ประดู่หางดำ
2. เพื่อศึกษาผลตอบแทนของการผลิตไก่ประดู่หางดำ

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาด และผลตอบแทนของการผลิตไก่ประดู่หางดำ โดยเปรียบเทียบ 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ และรูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ ข้อมูลที่ใช้ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำในโครงการการบริหารจัดการระบบการสร้างอาชีพการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ สำหรับเกษตรกรรายย่อย ดำเนินงานในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน แม่ฮ่องสอน และเพชรบุรี

โดยได้การกำหนดจำนวนตัวอย่างตามแนวคิดของ Yamane เมื่อกำหนดระดับความเชื่อมั่น (Confidence interval) ไว้ที่ 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง 141 ตัวอย่าง เนื่องจากทำการวิเคราะห์การเลี้ยง 2 รูปแบบ มีจำนวนประชากรแตกต่างกัน จึงได้สุ่มตัวอย่างโดยใช้ความน่าจะเป็น (Probability sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างการเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ จำนวน 118 ตัวอย่าง และการเลี้ยงแบบขุนเชิงพาณิชย์ จำนวน 23 ตัวอย่าง การสุ่มตัวอย่างเลือกเกษตรกรในแต่ละกลุ่มจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

1 การศึกษาศักยภาพด้านการผลิตไก่ประดู่หางดำ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ ประกอบด้วย พันธุ์ไก่ สถานที่เลี้ยง และอุปกรณ์การเลี้ยง การใช้แรงงาน การให้อาหาร และวัคซีน โดยการนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

2) การศึกษาศักยภาพด้านการตลาด ได้ศึกษาช่องทางการจำหน่ายของไก่ประดู่หางดำ ประกอบด้วย การจำหน่ายเป็นพ่อแม่พันธุ์ การจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง และการจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป โดยการนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

3) การศึกษาผลตอบแทนของการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต รายรับได้จากการจำหน่ายในแต่ละช่องทาง และการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ โดยการนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการผลิต การตลาด และศึกษาผลตอบแทนของการผลิตไก่ประดู่หางดำ ด้วยการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ โดยการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตเป็นการวิเคราะห์ในด้านการผลิต การตลาด และการศึกษาผลตอบแทนของการผลิตไก่ประดู่หางดำ ที่เกี่ยวกับต้นทุน รายรับ และกำไร ผลการศึกษาพบว่า

1. ศักยภาพด้านการผลิต

1.1 การผลิต

เกษตรกรที่เลี้ยงรูปแบบปล่อยธรรมชาติมีการซื้อพ่อพันธุ์แม่พันธุ์จากกรมปศุสัตว์ และฟาร์มเครือข่ายมาเลี้ยง โดยซื้อพ่อพันธุ์เฉลี่ย 3 ตัว และแม่พันธุ์เฉลี่ย 23 ตัว (รวม 26 ตัว) สามารถผลิตลูกไก่ได้เฉลี่ย 368 ตัวต่อรุ่นต่อราย เลี้ยงจำนวน 3 รุ่นต่อปี โดยการเลี้ยงในรูปแบบนี้เป็นการเลี้ยงปล่อยให้ไก่สามารถออกมานอกโรงเรือนได้อย่างอิสระ มีการสร้างโรงเรือนโดยใช้วัสดุอุปกรณ์หาง่ายในท้องถิ่น เช่น ผนังด้านข้างทำจาก

ไม้ไผ่ หลังคาทำจากสังกะสี โครงสร้างเป็นไม้ รั้วล้อมรอบทำจากไม้ไผ่สาน โดยมีพื้นที่เลี้ยงปล่อยเฉลี่ย 685.10 ตารางเมตร พื้นที่โรงเรือนเฉลี่ย 55.70 ตารางเมตร ในโรงเรือนประกอบไปด้วยถังน้ำ จำนวน 6 ใบ และถังอาหาร จำนวน 11 ใบ มีพื้นที่เลี้ยงปล่อยเฉลี่ย 685.10 ตารางเมตร และมีการสร้างรั้วล้อมรอบทำจากไม้ไผ่สาน มีการใช้แรงงานครัวเรือนเฉลี่ย 1 คน สำหรับอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ ประกอบด้วย อาหารสำเร็จรูปโปรตีนไม่ต่ำกว่า 14% ไขมันไม่น้อยกว่า 2% กากใยไม่น้อยกว่า 7 % ความชื้นไม่น้อยกว่า 13% ผสมกับพืชอาหารหยาบที่หาได้ในท้องถิ่น ได้แก่ รำ ปลายข้าว ข้าวโพด หยวกกล้วย มันสำปะหลัง และหญ้าเนเปียร์ เป็นต้น ส่วนวัคซีนป้องกันโรคที่ใช้ ได้แก่ วัคซีนนิวคลาสเซิล วัคซีนหลอดลม และวัคซีนกัมโบโร วัคซีนฝีดาษ และวัคซีนอหิวาห์ ซึ่งจากการผลิตที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้เกษตรกรมีปริมาณไก่ขุนเฉลี่ย 321 ตัวต่อรุ่น

เกษตรกรที่เลี้ยงรูปแบบขุนเชิงพาณิชย์มีการซื้อลูกไก่ทั้งหมดมาจากฟาร์มเครือข่าย เพื่อมาผลิตเป็นไก่ขุนเฉลี่ย จำนวน 1,156 ตัวต่อรุ่น เลี้ยง 3 รุ่นต่อปี โดยการเลี้ยงในรูปแบบนี้เป็นการเลี้ยงไก่ภายในโรงเรือนกึ่งปิด ส่วนใหญ่ไก่จะอยู่ในโรงเรือนเป็นหลัก จึงใช้วัสดุที่คงทนถาวร เช่น ผนังด้านข้างเป็นตาข่ายเหล็ก หลังคาทำจากสังกะสี หรือลอน โครงสร้างทำจากปูน ล้อมรั้วด้วยตาข่ายเหล็ก มีพื้นที่ปล่อยเฉลี่ย 217.50 ตารางเมตร และมีพื้นที่โรงเรือนเฉลี่ย 124.28 ตารางเมตร ซึ่งในโรงเรือนจะประกอบได้ด้วยถังน้ำ จำนวน 18 ใบ และถังอาหาร จำนวน 37 ใบ และมีการใช้แรงงานครัวเรือนในการเลี้ยงเฉลี่ย 2 คน สำหรับอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ ประกอบด้วย อาหารสำเร็จรูป โดยใช้อาหารไก่ไข่แรกเกิด เบอร์ 101 ของบริษัทเบทาโกร ประกอบด้วยสารอาหารที่สำคัญ คือ โปรตีน 19% ไขมันไม่น้อยกว่า 3% กากใยไม่น้อยกว่า 5 % ความชื้นไม่น้อยกว่า 13% เลี้ยงไก่ประดู่หางดำตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 สัปดาห์ จากนั้นใช้อาหารไก่ไข่เบอร์ 102 ของบริษัทเบทาโกร ประกอบด้วยสารอาหารที่สำคัญ คือ โปรตีน 15% ไขมันไม่น้อยกว่า 2% กากใยไม่น้อยกว่า 6 % ความชื้นไม่น้อยกว่า 13% เลี้ยงต่อจนถึงระยะขาย และมีการใช้หญ้าเนเปียร์ เพื่อลดพฤติกรรมที่ก้าวร้าว การจิกตีกัน ส่วนวัคซีนป้องกันโรคที่ใช้ ได้แก่ วัคซีนนิวคลาสเซิล วัคซีนหลอดลม และวัคซีนกัมโบโร วัคซีนฝีดาษ และวัคซีนอหิวาห์ ซึ่งจากการผลิตที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้เกษตรกรมีปริมาณไก่ขุนเฉลี่ย 1,101 ตัวต่อรุ่น

ตารางที่ 1 การผลิตไก่ประดู่หางดำ

ด้านการผลิต	เลี้ยงปล่อยธรรมชาติ	เลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์
1. พันธุ์ไก่ (ตัว/รุ่น)		
1.1 พ่อพันธุ์	3	-
1.2 แม่พันธุ์	23	-
1.3 ลูกไก่	368	1,156
2. โรงเรือน (ตารางเมตร)		
2.1 พื้นที่โรงเรือนเฉลี่ย	55.70	124.28
2.2 พื้นที่ปล่อยเฉลี่ย	685.10	217.50

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้านการผลิต	เลี้ยงปล่อยธรรมชาติ	เลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์
3. อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยง (ใบ)		
3.1 ถังน้ำ	6	18
3.2 ถังอาหาร	11	37
4. แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยง (คน)	1	2
5.2 พืชอาหารหยาบ		
- หญ้าเนเปียร์	130.02	1,317.84
- รำ	23.64	-
- ปลายข้าว	11.82	-
- ข้าวโพด	11.82	-
- หยวกกล้วย	494.44	-
- มันสำปะหลัง	11.82	-
6. วัคซีน (ร้อยละที่เกษตรกรใช้)		
6.1 ฝีดาษ	35.59	100.00
6.2 นิวคลาสเซิล	100.00	100.00
6.3 หลอดลม	100.00	100.00
6.4 อหิวาห์	38.10	100.00
6.5 กัมโบโร	100.00	100.00
7. ปริมาณไก่ขุน (ตัว/รุ่น)	321	1,101

1.2 ต้นทุนการผลิต

เกษตรกรที่เลี้ยงไก่ประดู่หางดำรูปแบบปล่อยธรรมชาติมีต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน 217.75 บาทต่อรุ่น ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ 98.58 บาทต่อรุ่น ค่าพ่อแม่พันธุ์ 2,080.00 บาทต่อรุ่น ค่าอาหารไก่ 13,955.28 บาทต่อรุ่น ค่าพืชอาหารหยาบ 791.94 บาทต่อรุ่น ค่าวัคซีน 1,031.70 บาทต่อรุ่น และค่าใช้จ่ายอื่นๆ 247.30 บาทต่อรุ่น ต้นทุนรวม 18,422.55 บาทต่อรุ่น ต้นทุนเฉลี่ย 57.39 บาทต่อตัว

เกษตรกรที่เลี้ยงไก่ประดู่หางดำรูปแบบขุนเชิงพาณิชย์ทีต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน 1,196.93 บาทต่อรุ่น ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ 385.93 บาทต่อรุ่น ค่าลูกไก่ 23,120 บาทต่อรุ่น ค่าอาหารไก่ 63,231.36 บาทต่อรุ่น ค่าพืชอาหารหยาบ 1,317.84 บาทต่อรุ่น ค่าวัคซีน 1,464.78 บาทต่อรุ่น และค่าใช้จ่ายอื่นๆ 4,746.60 บาทต่อรุ่น ต้นทุนรวม 95,463.44 บาทต่อรุ่น ต้นทุนเฉลี่ย 86.71 บาทต่อตัว

ตารางที่ 2 ต้นทุนการผลิตไก่ประดู่หางดำ

ต้นทุนการผลิตไก่ประดู่หางดำ	เลี้ยงปล่อยธรรมชาติ		เลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์	
	ค่าใช้จ่าย	ร้อยละ	ค่าใช้จ่าย	ร้อยละ
1.ต้นทุนคงที่	**316.33**	**1.72**	**1,582.86**	**1.66**
1.1 ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน (บาท/รุ่น)	217.75	1.18	1,196.93	1.25
1.2 ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ (บาท/รุ่น)	98.58	0.54	385.93	0.40
2. ต้นทุนผันแปร	**18,106.22**	**98.28**	**93,880.58**	**98.34**
2.1 ค่าพ่อพันธุ์ และแม่พันธุ์ (บาท/ รุ่น)	2,080.00	11.29	-	-
2.2 ค่าลูกไก่ (บาท/ รุ่น)	-	-	23,120.00	24.22
2.3 ค่าอาหารไก่ (บาท/ รุ่น)	13,955.28	75.75	63,231.36	66.24
2.4 ค่าพืชอาหารหยาบ (บาท/รุ่น)	791.94	4.30	1,317.84	1.38
2.5 ค่าวัคซีน (บาท/รุ่น)	1,031.70	5.60	1,464.78	1.53
2.6 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ (ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าแกลบ และค่าแก๊ส) (บาท/รุ่น)	247.30	1.34	4,746.60	4.97
3. ต้นทุนรวม (บาท/รุ่น)	**18,422.55**	**100.00**	**95,463.44**	**100.00**
4. จำนวนผลผลิตไก่ขุน (ตัว/รุ่น)	321		1,101	
5. ต้นทุนการผลิตไก่ขุน (บาท/ตัว)[1]	57.39		86.71	
6. จำนวนผลผลิตไก่ขุน (กก./รุ่น)	391.04		1,670.31	
7. ต้นทุนการผลิตไก่ขุน (บาท/กก.)[2]	47.11		57.15	

ที่มา : จากการศึกษา

หมายเหตุ [1] ต้นทุนการผลิตไก่ขุน (บาท/ตัว) คำนวณจาก จำนวนผลผลิตไก่ขุน (ตัว/รุ่น) / ต้นทุนรวม (บาท/รุ่น)

[2]ต้นทุนการผลิตไก่ขุน (บาท/กก.) คำนวณจาก จำนวนผลผลิตไก่ขุน (กก./รุ่น) / ต้นทุนรวม (บาท/รุ่น)

2. ศักยภาพด้านการตลาด

2.1 ช่องทางการจำหน่ายไก่ขุน

เมื่อได้ผลผลิตไก่ขุนออกมาเกษตรกรจะนำไปจำหน่ายโดยมีการตลาด ดังนี้

รูปแบบปล่อยธรรมชาติมีการตลาด 3 ช่องทาง ได้แก่ (1) จำหน่ายเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 7.48 (2) จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในรูปแบบไก่มีชีวิต คิดเป็นร้อยละ 40.81 (3) แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่าย ได้แก่ ไก่ชำแหละ และทำเป็นไส้กรอก คิดเป็นร้อยละ 51.71

รูปแบบขุนเชิงพาณิชย์มีการตลาด 2 ช่องทาง ได้แก่ (1) จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในรูปแบบไก่มีชีวิต คิดเป็นร้อยละ 84.10 (2) แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่าย ได้แก่ ไก่ชำแหละ และทำเป็นไส้กรอก คิดเป็นร้อยละ 15.90

ตารางที่ 3 ช่องทางการจำหน่ายไก่ขุน

รายการ	เลี้ยงปล่อยธรรมชาติ			เลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์		
	ตัว/รุ่น	กิโลกรัม/รุ่น	ร้อยละ	ตัว/รุ่น	กิโลกรัม/รุ่น	ร้อยละ
1. จำหน่ายเป็นพ่อแม่พันธุ์	**24**	**36**	**7.48**	**-**	**-**	**-**
1.1 พ่อพันธุ์	8	12	2.49	-	-	-
1.2 แม่พันธุ์	16	24	4.99	-	-	-
2. จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง (ไก่มีชีวิต)	**131**	**172.92**	**40.81**	**926**	**1,443.52**	**84.10**
3. จำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป	**166**	**182.12**	**51.71**	**175**	**226.79**	**15.90**
3.1 ไก่สดชำแหละ	87	97.44	27.10	-	-	
3.2 ไก่สดแช่แข็ง	60	67.20	18.69	117	159.12	10.63
3.3 ไส้กรอกไก่	19	17.48	5.92	58	67.67	5.27
รวม	**321**	**391.04**	**100.00**	**1,101**	**1,670.31**	**100.00**

2.2 รายรับจากการจำหน่าย

เกษตรกรที่เลี้ยงไก่ประดู่หางดำรูปแบบปล่อยธรรมชาติมีรายรับจากการจำหน่ายผลผลิต 3 ช่องทาง ได้แก่ รายรับจากการจำหน่ายเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ จำนวน 5,760.00 บาทต่อรุ่น รายรับจากจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในรูปแบบไก่มีชีวิต จำนวน 17,292.00 บาทต่อรุ่น และจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป จำนวน 33,492.00 บาทต่อรุ่น ซึ่งเกษตรกรมีรายรับจากการจำหน่ายทั้งหมด 56,544.00 บาทต่อรุ่น หรือมีรายรับจากการจำหน่ายเฉลี่ย 176.15 บาทต่อตัว หรือ 144.60 บาทต่อกิโลกรัม

ส่วนเกษตรกรที่เลี้ยงไก่ประดู่หางดำรูปแบบขุนเชิงพาณิชย์มีรายรับที่ได้จากการจำหน่ายผลผลิต 2 ช่องทาง ได้แก่ รายรับจากการจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในรูปแบบไก่มีชีวิต จำนวน 115,750.00 บาทต่อรุ่น และรายรับจากการจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป จำนวน 45,399.00 บาทต่อรุ่น ซึ่งเกษตรกรมีรายรับจากการจำหน่ายทั้งหมด 161,149.00 บาทต่อรุ่น หรือมีรายรับจากการจำหน่ายเฉลี่ย 146.37 บาทต่อตัว

ตารางที่ 4 รายรับจากการจำหน่ายผลผลิตจากไก่ประดู่หางดำ

รายรับจากการจำหน่ายผลผลิต	เลี้ยงปล่อยธรรมชาติ		เลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์	
	รายรับ	ร้อยละ	รายรับ	ร้อยละ
1. การจำหน่ายเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์	**5,760.00**	**10.19**	-	-
1.1 พ่อพันธุ์ (บาท/รุ่น)	1,920.00	3.40	-	-
1.2 แม่พันธุ์ (บาท/รุ่น)	3,840.00	6.79	-	-
รายรับเฉลี่ยการจำหน่ายพ่อแม่พันธุ์	240 บาท/ตัว	160 บาท/กก.	-	-
2. จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง (ไก่มีชีวิต) (บาท/รุ่น)	**17,292.00**	**30.58**	**115,750.00**	**71.83**
รายรับเฉลี่ยการจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง	132 บาท/ตัว	100 บาท/กก.	125 บาท/ตัว	80 บาท/กก.
3. จำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป	**33,492.00**	**59.23**	**45,399.00**	**28.17**
3.1 ไก่สดชำแหละ (บาท/รุ่น)	13,137.00	23.23	-	-
รายรับเฉลี่ยการจำหน่ายไก่สดชำแหละ	151 บาท/ตัว	135 บาท/กก.	-	-
3.2 ไก่แช่แข็ง (บาท/รุ่น)	13,800.00	24.41	25,389.00	
รายรับเฉลี่ยการจำหน่ายไก่แช่แข็ง	230 บาท/ตัว	205 บาท/กก.	217 บาท/ตัว	160 บาท/กก.
3.3 ไส้กรอกไก่ (บาท/รุ่น)	6,555.00	11.59	20,010.00	
รายรับเฉลี่ยการจำหน่ายไส้กรอกไก่	-	375 บาท/กก.	-	296 บาท/กก.
รายรับรวม	**56,544.00**	**100.00**	**161,149.00**	**100.00**
4. จำนวนผลผลิตไก่ขุน	321 ตัว/รุ่น	391.04 กก./รุ่น	1,101 ตัว/รุ่น	1,670.31 กก./รุ่น
5. รายรับการจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย	176.15 บาท/ตัว	144.60 บาท/กก.	146.37 บาท/ตัว	96.48 บาท/กก.

3. ผลตอบแทน

3.1 กำไรสุทธิจากการจำหน่าย

เกษตรกรที่เลี้ยงไก่ประดู่หางดำรูปแบบปล่อยธรรมชาติมีกำไรจากการจำหน่ายผลผลิตจำนวน 38,121.45 บาทต่อรุ่น โดยจำหน่ายเป็นพ่อแม่พันธุ์มีกำไร 182.61 บาทต่อตัว (112.89 บาทต่อกิโลกรัม) จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในรูปแบบไก่มีชีวิตมีกำไร 74.61 บาทต่อตัว (52.89 บาทต่อกิโลกรัม) จำหน่ายเป็นไก่สดชำแหละมีกำไร 93.61 บาทต่อตัว (87.89 บาทต่อกิโลกรัม) จำหน่ายเป็นไก่สดแช่แข็งมีกำไร 172.61 บาทต่อตัว (157.89 บาทต่อกิโลกรัม) และจำหน่ายเป็นไส้กรอกมีกำไร 327.89 บาทต่อกิโลกรัม

ส่วนเกษตรกรที่เลี้ยงไก่ประดู่หางดำรูปแบบขุนเชิงพาณิชย์มีกำไรจากการจำหน่ายผลผลิตจำนวน 65,685.56 บาทต่อรุ่น โดยจำหน่ายให้พ่อค้าคนกลางในรูปแบบไก่มีชีวิตมีกำไร 38.29 บาทต่อตัว (22.85 บาทต่อกิโลกรัม) จำหน่ายเป็นไก่สดแช่แข็งมีกำไร 130.29 บาทต่อตัว (102.85 บาทต่อกิโลกรัม) และจำหน่ายเป็นไส้กรอกมีกำไร 238.85 บาทต่อกิโลกรัม

ตารางที่ 5 กำไรสุทธิจากการจำหน่ายผลผลิตจากไก่ประดู่หางดำ

กำไรสุทธิจากการจำหน่ายผลผลิตจากไก่ประดู่หางดำ	เลี้ยงปล่อยธรรมชาติ		เลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์	
	บาท/ตัว	บาท/กก.	บาท/ตัว	บาท/กก.
1. รายรับรวมเฉลี่ย	176.15	144.60	146.37	96.48
1.1 พ่อพันธุ์แม่พันธุ์	240 .00	160.00	-	-
1.2 พ่อค้าคนกลาง (ไก่มีชีวิต)	132.00	100.00	125.00	80.00
1.3 ผลิตภัณฑ์แปรรูป				
1) ไก่สดชำแหละ	151.00	135.00	-	-
2) ไก่แช่แข็ง	230.00	205.00	217.00	160.00
3) ไส้กรอกไก่	-	375.00	-	296.00
2. ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย	57.39	47.11	86.71	57.15
3. กำไรสุทธิเฉลี่ย	118.76	97.49	59.66	39.33
3.1 พ่อพันธุ์แม่พันธุ์	182.61	112.89	-	-
3.2 พ่อค้าคนกลาง (ไก่มีชีวิต)	74.61	52.89	38.29	22.85
3.3 ผลิตภัณฑ์แปรรูป				
1) ไก่สดชำแหละ	93.61	87.89	-	-
2) ไก่แช่แข็ง	172.61	157.89	130.29	102.85
3) ไส้กรอกไก่	-	327.89	-	238.85

3.2 B/C ratio

ผลตอบแทนทางการเงินเป็นการหาอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน ซึ่งมีเกณฑ์ในการตัดสินใจ ดังนี้ หากค่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนมีค่ามากกว่า 1 สามารถตัดสินใจลงทุน หรือยอมรับโครงการนั้น เนื่องจากโครงการได้รับผลตอบแทนมากกว่าเงินที่ลงทุนไป ในที่นี้เป็นการคำนวณข้อมูลในปี 2558-2559 โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

B/C Ratio = B/C

โดยที่ B คือ รายรับรวมที่ได้จากการขาย (บาท/ตัว)

C คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการผลิต (บาท/ตัว)

แทนค่า การเลี้ยงรูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ 176.15/57.39 = 3.07 เท่า

การเลี้ยงรูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ 146.37/86.71 = 1.69 เท่า

จากการคำนวณผลตอบแทนทางการเงินจากการผลิตไก่ประดู่หางดำแต่ละรูปแบบ พบว่า รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติมีผลตอบแทนต่อการลงทุนเท่ากับ 3.07 เท่า แสดงว่า เกษตรกรในรูปแบบนี้จะได้รับผลตอบแทนมากกว่าเงินลงทุนประมาณ 3 เท่า

รูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ มีผลตอบแทนต่อการลงทุนเท่ากับ 1.69 เท่า แสดงว่า เกษตรกรในรูปแบบนี้จะได้รับผลตอบแทนมากกว่าเงินลงทุนประมาณ 1 เท่า

สรุปผล

จากการวิเคราะห์การเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ โดยเปรียบเทียบการเลี้ยง 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ และรูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ ในด้านการผลิต ด้านการตลาด และการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงิน B/C Ratio ผลการศึกษา พบว่า ควรสนับสนุนการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำในรูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ เนื่องจาก

1. ด้านการผลิต รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติมีต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย ค่าพันธุ์ ค่าอาหาร ค่าวัคซีน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ คิดเป็นต้นทุนเฉลี่ย 57.39 บาทต่อตัว หรือ 47.11 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งต่ำกว่ารูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ ที่มีต้นทุนเฉลี่ย 86.71 บาทต่อตัว หรือ 57.15 บาทต่อกิโลกรัม

2. ด้านการตลาด รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติมีรายรับจากการจำหน่าย 3 ช่องทาง ได้แก่ การจำหน่ายเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ จำหน่ายให้พ่อค้าคนกลาง (ไก่มีชีวิต) และจำหน่ายเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูป คิดเป็นรายรับจากการจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย 176.15 บาทต่อตัว หรือ 144.60 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่ารูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ที่มีรายรับจากการจำหน่ายผลผลิตเฉลี่ย 146.37 บาทต่อตัว หรือ 96.48 บาทต่อกิโลกรัม กำไรสุทธิ รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติมีกำไรสุทธิเฉลี่ย 118.76 บาทต่อตัว หรือ 97.49 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งสูงกว่ารูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ที่มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 59.66 บาทต่อตัว หรือ 39.33 บาทต่อกิโลกรัม

3. การวิเคราะห์ B/C ratio รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติมีผลตอบแทนต่อการลงทุนเท่ากับ 3.07 เท่า แสดงว่าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนมากกว่าเงินลงทุนประมาณ 3 เท่า ขณะที่รูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ มีผลตอบแทนต่อการลงทุนเท่ากับ 1.69 เท่า แสดงว่าเกษตรกรได้รับผลตอบแทนมากกว่าเงินลงทุนประมาณ 1 เท่า

เมื่อนำการเลี้ยงทั้ง 2 รูปแบบ มาเปรียบเทียบกันแล้ว ทั้งในด้านต้นทุนการผลิต รายรับรวมจากการจำหน่าย และกำไรสุทธิที่เกิดขึ้น จะเห็นได้ว่ารูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติมีความคุ้มค่าในการเลี้ยงมากกว่า เนื่องจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า มีต้นทุนในการผลิตน้อยกว่า มีรายรับจากการจำหน่ายมากกว่า มีกำไรสุทธิสูงกว่า และมีผลตอบแทนทางการเงินที่มีความคุ้มค่าในการเลี้ยงมากกว่ารูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตไก่ประดู่หางดำ ในด้านการผลิต และการตลาดของการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ ควรสนับสนุนการเลี้ยงรูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ เนื่องจาก

1. รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ มีต้นทุนการผลิตต่ำกว่า มีรายรับจากการจำหน่ายสูงกว่า และมีกำไรสุทธิมากกว่าเฉลี่ย 118.76 บาทต่อตัว (97.49 บาทต่อกิโลกรัม) ส่วนรูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 59.66 บาทต่อตัว (39.33 บาทต่อกิโลกรัม)

2. อาหาร รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ มีการนำพืชอาหารหยาบที่อยู่ในท้องถิ่น เช่น ข้าวโพด รำปลายข้าว หยวกกล้วย มันสำปะหลัง ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิต แทนที่จะให้อาหารสำเร็จรูปเพียงอย่างเดียว

3. รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ มีการใช้แรงงานในครัวเรือนดูแลน้อยกว่า เนื่องจาก ไก่ประดู่หางดำสามารถออกหากินเองตามธรรมชาติได้

4. รูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ มีช่องทางในการจำหน่ายมากกว่ารูปแบบเลี้ยงขุนเชิงพาณิชย์ ซึ่งเป็นทางเลือกในจำหน่าย และการกระจายผลผลิตสู่ตลาด

5. การจำหน่ายเป็นพ่อแม่พันธุ์ให้กำไรจากการขายมากที่สุด เฉลี่ย 182.61 บาทต่อตัว หรือ เฉลี่ย 112.89 บาทต่อกิโลกรัม

6. ด้านอื่นๆ ภาครัฐควรสนับสนุนให้เกษตรกรมีการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำในรูปแบบเลี้ยงปล่อยธรรมชาติ โดยนำองค์ความรู้ตั้งแต่เรื่องการจัดการพันธุ์ การจัดการฟาร์ม การให้อาหาร การให้วัคซีนป้องกันโรค เข้าไปส่งเสริมให้แก่เกษตรกร เพื่อพัฒนาศักยภาพการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการค้าต่างประเทศ. (2558). มูลค่าการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ไปยังตลาดส่งออกต่างๆ. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://www.moc.go.th/index.php/flower-service-all-8/category/category-product004-2.html

กรมปศุสัตว์. (2557). สรุปข้อมูลและสถิติจำนวนเกษตรกร-ไก่. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://ict.dld.go.th/th2/images/stories/stat_web/yearly/2557/book2557/06.pdf

กรมปศุสัตว์. (2558). กลุ่มสารสนเทศ และข้อมูลสถิติ ศูนย์เทศเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมปศุสัตว์. สืบค้นเมื่อ 20 ม.ค. 2559, จาก http://ict.dld.go.th/th2/images/stories/stat_web/yearly/ 2558/5.chick_region.pdf

กรมปศุสัตว์. (2558). ไก่พื้นเมือง. สืบค้นเมื่อ 20 ม.ค. 2559, จาก http://breeding.dld.go.th/biodiversity / new%20elearning/native%20chicken.html

กรมปศุสัตว์. (2558). ข้อมูลปศุสัตว์ประจำปี 2558. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2560, จาก http://esc.agritech. doae.go.th/wp-content/uploads/2016/03/%E0%B8%82%E0%B9 - 2558.pdf

ชยันต์ ตันติวัสดาการ. (2556). เศรษฐศาสตร์จุลภาค: ทฤษฎีและการประยุกต์. ธรรมศาสตร์. สนพ.ม.

นวลอนงค์ ธรรมมานุธรรม. (2539). การวิเคราะห์ศักยภาพการผลิต และการตลาดวุ้นน้ำมะพร้าว. สืบค้น 8 ก.พ. 2559, จาก http://agkb.lib.ku.ac.th/ku/search_detail/result/214535

พนม มีศิริพันธุ์. (2544). ศักยภาพของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมืองในจังหวัดอุตรดิตถ์. สืบค้น 8 ก.พ. 2559, จาก http://repository.cmu.ac.th/handle/6653943832/19216

เพ็ญศรี ขุนทอง. (2554). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการลงทุนทำฟาร์มโคนมของฟาร์มนำร่องสหกรณ์โคนมวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ภคินี ว่องโชติกุล. (2538). ต้นทุน ผลตอบแทน และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการ ผลิตน้ำนมดิบของเกษตร ปี 2535/36. เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ราตรี เม่นประเสริฐ. (2555). การศึกษาศักยภาพการผลิตกาแฟไทยเพื่อรองรับการเปิด. สืบค้น 8 ก.พ. 2559, จาก http://www.oae.go.th/ewtadmin/ewt/oae_baer/ewt_news.php?nid =2094&filename= index

ศิริพร กิรติการกุล. (2556). ระบบการสร้างอาชีพการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำอย่างยั่งยืน. รายงานผลการวิจัย. ม.ป.ท:ม.ป.พ.

ศิริพร กิรติการกุล. (2558).โครงการพัฒนาระบบการสร้างอาชีพการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำ สู่มาตรฐานฟาร์มและโอกาสอย่างยั่งยืน. รายงานผลการวิจัย. ม.ป.ท:ม.ป.พ.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. (2550). สกว. ร่วมมือกับกรมปศุสัตว์สร้างฝูงพันธุ์ไก่พื้นเมือง 4 สายพันธุ์เพื่อการใช้ประโยชน์ในอนาคต. สืบค้น 18 ต.ค. 2558, จาก http://www.trf.or.th/index.php?option=com_content&view=article&id=775:74&catid=25&Itemid=220

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2558). สถิติการเกษตรของประเทศไทย. สืบค้น 18 ต.ค. 2558, จาก http://www.oae.go.th

สุชน ตั้งทวีวิพัฒน์. (2547). การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไก่พื้นเมืองระบบการผลิตในเชิงการค้า. สืบค้น 8 ก.พ. 2559, จาก https://elibrary.trf.or.th/project_content.asp?PJID=RDG4620014

อธิวีณ์ แดงกนิษฐ์. (2553). ศักยภาพการผลิต และการตลาดยางของสถาบันเกษตรกร. สืบค้น 8 ก.พ. 2559, จาก http://www.rubberthaiforward.com/images/research/3.pdf

อินทนิล นิลเกต. (2557). ศักยภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน และโครงสร้างการตลาด กรณีศึกษาจังหวัดหนองคายและบึงกาฬ. สืบค้น 8 ก.พ. 2559, จาก https://gsbooks.gs.kku.ac.th/57/grc15/files/hmp59.pdf

อำนวย เลี้ยวธารากุล. (2552). แนวทางสร้างการรับรู้ไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ในกลุ่มผู้บริโภค. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. ม.ป.ท:ม.ป.พ.